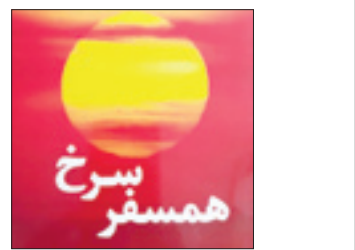


📖 نقد کتاب



نگاهی به مجموعه داستان «همسفر سرخ»

### جای خالی تعلق

مجموعه داستان «همسفر سرخ» در برگزیده هفت داستان کوتاه دفاع مقدس است که همگی آنها به سبک رئال نوشته شده‌اند. نکته‌ای که در کلیت هر هفت داستان به چشم می‌خورد سادگی در پیرنگ و پرداخت داستان هاست که خواندن آن را برای تمام اقشار خاص و عام کتاب آسان می‌کند. به هر حال همیشه نویسندگان داستان و رمان دو دسته‌اند؛ گروهی که همیشه دنبال ساختار شکنی در نگارش هستند و گرایش‌های آنها به ادبیات مدرن و پست‌مدرن است و پرداخت و ساختار داستان برایشان مهم‌تر از پیرنگ است و عده‌ای از نویسندگان هم هستند که همیشه پیرو سادهدوویی هستند و از قواعد پیچیده نوشتن و از فرم هاو و سوزه‌های لایه‌دار در داستان استقبالی نمی‌کنند. کامران شرفشاهی در کتاب‌های دیگرش هم نشان داده که در نوشتن داستان جزو گروه دوم قرار می‌گیرد، البته فعالیت در مطبوعات هم باعث شده داستان‌های او رنگ و بوی ژورنالیستی به خود بگیرد، با این حال داستان اول این مجموعه که «همسفر سرخ» نام دارد داستانی «مونولوگ محور» است که به صورت تک‌گویی‌های درونی توسط راوی داستان که مدیر عامل یک کارخانه تجاری است، روایت می‌شود.

خلاصه این داستان از این قرار است که جوانی به اسم صالح در دوران جنگ در یک کارخانه مشغول کار می‌شود، مدیر عامل شرکت او را مورد آزار روحی و تحقیر قرار می‌دهد تا اینکه این جوان به جبهه می‌رود و شهید می‌شود. مدیر عامل که با شهادت صالح دچار غراب وجدان شده چند روز بعد از شهادتش به خاطر اینکه از عذاب وجدان رهایی یابد با قطار عازم جبهه جنوب در ذوقل می‌شود و به همان جایی می‌رود که صالح شهید شده و مونولوگ و تک‌گویی‌های درونی‌اش را هم داخل قطار انجام می‌دهد.

در واقع او دارد در دلش را داخل کوبه قطار با صالح واگویی می‌کند که حالا شهید شده است؛ اولین روزی که همدیگر را دیدیم یادت می‌اد؟ من دقیقاً همه چی رو به خاطر دارم.
اولین زمستان بود و تو در یک روز سرد برفی آمده بودی برای استخدام(صفحه ۱۰). نکته‌ای که در این داستان به چشم می‌خورد، نبود تعلق در داستان است.

این درست که نویسنده در پرداخت داستانش دست به نوآوری زده و در پرداختی غیر کلیشه‌ای استفاده کرده که به جریان سیال ذهن نزدیک است اما نکته‌ای که از آن غافل مانده، عدم وجود تعلق در داستان است. راوی در داخل قطار نشسته و مشغول صحبت با شخصیت اول داستان است اما حین روایت، پرداخت قصه شکلی بسیار کند به خود گرفته و هیچ‌گونه حادثه و اوج و فرودی در آن دیده نمی‌شود که مخاطب را برای ادامه قصه جذب کند.

از طرفی نویسنده فضاسازی و توصیف در داستانش را کاملاً فراموش کرده و انگار که راوی نامه‌ای را برداشته و مثل یک انشا برای دانش آموزان کلاس می‌خواند، بدون اینکه از عنصر فضاسازی و کشش در آن خبری باشد، البته این مشکل بیشتر در داستان اول کتاب به چشم می‌خورد و در داستان‌های بعدی، روایت نویسنده در داستان منطقی‌تر است. مجموعه داستان «همسفر سرخ» در ۶۴صفحه و با قطعی رقیعی توسط انتشارات تجلی مهر منتشر شده است.

📖 کتاب

## استقبال از ۳ کتاب درباره شهید دیالمه

سه اثر از مجموعه ۹جلدی سخنرانی‌های شهید دیالمه با استقبال مردم به چاپ سوم رسیدند. این سخنرانی‌ها ابتدا در دهه ۵۰ از جمع‌های دانشجویی شروع شد و پس از انقلاب، جنبه عمومی یافت. به گزارش تسنیم، «امام؛ ضابطه حرکت بر صراط مستقیم»، «صبر؛ ضابطه حرکت بر صراط مستقیم» و «انسان؛ خلوت و خلوت انسان» سه کتاب از مجموعه ۹جلدی درباره شهید عبدالحمید دیالمه است که چاپ سوم آنها اخیراً به کوشش نشر معارف در دسترس علاقه‌مندان قرار گرفته‌است. «نسان در قالب عبدالحمید دیالمه است که چاپ سوم آنها اخیراً به کوشش نشر معارف در دسترس علاقه‌مندان قرار گرفته‌است. «نسان در قالب زمان»، «توکل»، «انتقل»، «سلام و مبارزات خدامیر یالیستی»، «واسلام»، قدرت بزرگ فردا» و… از دیگر عناوین این مجموعه هستند که به چاپ رسیده‌اند.



| روزنامه جوان | شماره ۶۰۱۴ | چهارشنبه ۱۲ شهریور ۱۳۹۹ | ۱۳ محرم ۱۴۴۲ | اذان ظهر: ۱۳:۰۴ | غروب آفتاب: ۱۹:۳۰ | اذان مغرب: ۱۹:۴۸ | نیمه‌شب شرعی: ۰۲:۰۲ | اذان صبح فردا: ۵:۱۰ | طلوع آفتاب فردا: ۰۶:۳۸

# کودک کشی «خرس» در خانه پدری!

## دم خروس جایی بیرون می‌زند که فیلمساز تمایل و لذت از خشونت را به شکلی عریان در کانون خانواده به تصویر می‌کشد



■ **جواد محرمی**

فیلم «خرس» از سکانس ابتدایی با رجاج به یک کودک کشتی خانواده‌گی آغاز می‌شود و برای مخاطب باهوشی که جریان شناسی آثار به اصطلاح ضدجنگ یا ضدخشونت را می‌داند، سکانس سراً با جنون آمیز پائانی را پیش از دیدن آن قابل پیش‌بینی می‌کند.

باز هم مانند اغلب فیلم‌هایی که ضد کرامت پدر و خانواده ساخته شده‌اند، این پدر بیچاره زخمی و زاری است که به شکلی جنون آمیز قرار است دست به یک کشتار خانوادگی بزند؛ سکانسی که فیلم «خانه پدری» را تداعی می‌کند و این بار نیز جنون و بی‌عقلی پدر است که قرار است جنایت پدید بیاورد.

است که به شکلی جنون آمیز قرار است دست به یک کشتار خانوادگی بزند؛ سکانسی که فیلم «خانه پدری» را تداعی می‌کند و این بار نیز جنون و بی‌عقلی پدر است که قرار است جنایت پدید بیاورد. خشونت موج‌می‌زند و فیلمساز گویی با نشستی در دست خون به صورت مخاطب می‌یاشد، زست ضدجنگ و ضدخشونت دارند اما پارادوکس خشونت‌خواهی «خرس» قابل کتمان نیست چراکه فیلمساز خشونت را نه در صحنه نبرد و رویارویی دو نیروی متخاصم در جبهه بلکه در کانون یک خانواده ترسیم می‌کند و عاقلانه خشونت را از جنگ به صحنه خانواده منتقل کرده و در این کشمکش جنون آمیز دختر کشی از سوی پدر آن هم دختری خردسال را به فجیع‌ترین شکل ممکن به تصویر کشیده‌است اما دم خروس جایی بیرون می‌زند که فیلمساز تمایل و لذت از خشونت را به شکلی عریان در کانون خانواده به تصویر می‌کشد.

این یک واقعیت غیرقابل انکار است که حتی فیلمسازان بزرگ ژانر جنگ برای استفاده از خشونت در آثارشان حد نگی می‌دارند و اعتدال را رعایت می‌کنند و بدون منطق روی خشونت تأکید نمی‌کنند.

اما خسرو معصومی از آنجا که ظاهر آن نتیجه دفاع منطقی مقابل متجاوز را برنمی‌تابد، تلاش کرده به زعم خود نتیجه جنگ (بخوانید دفاع) را جنون و عصیبت نشان بدهد. در دفاع به طور عادی ممکن است تعدادی از زنان بی‌شوهر و عده‌ای از کودکان یتیم شوند اما حقیقت دفاع که مستلزم نبرد با ظالم و متجاوز است در همه جای جهان و در همه فرهنگ‌ها دیده شده است. امری ممدوح بلکه مقدس می‌شود و مشهد کارگردان فیلم خرس اما کوشیده روی وجوهی که به

📖 حکمت

**روزنامه سیاسی، اجتماعی و فرهنگی صبح ایران**
صاحب امتیاز: پیام‌آوران نشر روز
مدیرعامل و مدیر مسئول: عبدالله گنجی
سر‌دبیر: غلامرضا صادقیان
آدرس: تهران، خیابان شهید مطهری
تقاطع میرزای شیرازی، پلاک ۳۸۴
سازمان آگهی‌ها: ۸۸۳۴۱۶۵۴
روابط عمومی: ۸۸۴۹۸۴۴۸، نامبر: ۶-۸۸۴۵۶۳۴۴
توزیع: شرکت نشر گستر امروز ۸۸۸۶۲۱۹۴
چاپ تهران: چاپخانه روزنامه جوان
www.javanonline.ir

| روزنامه جوان | شماره ۶۰۱۴ | چهارشنبه ۱۲ شهریور ۱۳۹۹ | ۱۳ محرم ۱۴۴۲ | اذان ظهر: ۱۳:۰۴ | غروب آفتاب: ۱۹:۳۰ | اذان مغرب: ۱۹:۴۸ | نیمه‌شب شرعی: ۰۲:۰۲ | اذان صبح فردا: ۵:۱۰ | طلوع آفتاب فردا: ۰۶:۳۸

# کودک کشی «خرس» در خانه پدری!

## دم خروس جایی بیرون می‌زند که فیلمساز تمایل و لذت از خشونت را به شکلی عریان در کانون خانواده به تصویر می‌کشد

و صادقانه مرثیه می‌خواند، فیلمسازانی هم هستند که با زستی نجسب ماهی خود را از آب می‌گیرند اما آیا می‌شود در میز انستی که تماماً عناصر خشونت‌زا در آن چیده شده زستی صلح‌طلبانه گرفت؟ معصومی این کار را کرده و اثری متناقض‌نما ساخته است.

می‌توان نگاهی کاملاً ترازیک به جنگ داشت و حماسه را ندید اما ترازدی حقیقی آنجا رقم می‌خورد که در شعار خشونت جنگ را پس و بزنی و در عملش از ترسیم جنون آمیز آن در خانواده لذت ببری!

قساوت بی‌مورد و غیرمنطقی فیلم بیش از همه آنجایی خود را نشان می‌دهد که فیلمساز برای طبیعی از کار در آمدن صحنه زن کشی، باز یگر خردسال را در معرض صحنه‌سازی یک قتل قرار می‌دهد و این موضوع می‌تواند مورد توجه سازمان‌ها و نهادهای مدافع حقوق کودک کان نیز باشد.

در فیلم خرس هیچ کس خوشبخت نیست، هیچ کس حاضر نیست برای آرام کردن فضا و حاکم شدن عقلانیت از خود گذشته‌گی کند. رزمنده‌ای که حاضر شده برای خاک و سرزمینش و احیاناً دین و آیینش مجاهده کند، حاضر نیست در مواجهه با مناقش‌های ساده‌تر کوتاه بیاید.

اساساً بازگشت رزمنده به خانه مساوی با برهم زدن آرامش است. بنییدین چگونه قرار است مفاهیم جابه‌جا شوند. درست بر خلاف فیلم «کیمیا» که رزمنده (خسرو سبکیایی) مردانه و عاقلانه از حشش (بگردن دخترش نزد خودش) می‌گذر، چون قانع می‌شود که اینگونه دخترش خوشبخت تر خواهد بود. در فیلم خرس بی‌عقلی و هوای نفس بر همه چیز غلبه دارد.

رفتار سه ضلع اصلی از شخصیت‌های فیلم به جای رفتن به سمت حل و فصل مسئله به سمت ایجاد فاجعه هدایت می‌شود. اما نکته‌ای که درباره آثاری از این دست اهمیت دارد این است که آنها که فیلم خرس را توقیف کرده‌اند، نباید اجازه دهند عوامل فیلم آدرس این به بعد میزآنسن طوری چیده شده که احساسات به طور مطلق بر عقل هر سه سوی این مثلث چیره شوند. هر سه در این چالش عجیب بچگانه‌ترین رفتار را برمی‌گزیند اما این فقط شکل داستانی است که پایانش به یک ترازدی خونین ختم می‌شود.

فیلمسازان آگاهانه از فیلتر تیره برای فیلمبرداری سود برده تا فضاسازی به عنوان نمادی از وضعیت پس از جنگ کاملاً تیره و تاری باشد تا حدی که سبزی جنگل‌های شمال در پس‌زمینه تصاویر به سیاهی می‌زند. شخصیت رزمنده بازگشته به وطن لمغمه‌ای از حماقت و بلاهت است که تازه زمانی که به خانه برگشته فهمیده چه کلاهی سرش رفته و گویا دشمن اصلی در خانه خودش بوده‌است! فیلمسازی که کوشیده‌اند از زاویه‌ای نه چندان حساسی به زوایای جنگ بپردازند، کم‌نپوه‌اند اما بر خلاف حامی کیا که وقتی روی کزی می‌پرورد دست می‌گذارد، حماسه‌ها را در دل کار می‌پرورد و در واقع در سوگ حماسه‌ای که بود هنرمدانه

📖 میراث

وزیر میراث فرهنگی خبر داد

## تولیدکنندگان صنایع دستی از پرداخت مالیات معاف ماندند



در جلسه کمیسیون اقتصادی هیئت دولت، معافیت مالیاتی تولیدکنندگان صنایع دستی ذیل ماده ۱۴۲ قانون مالیات‌های مستقیم باقی ماند. وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی گفت: «در جلسه کمیسیون اقتصادی هیئت دولت کمیصح دیروز بر گزار شد، معافیت

ماده ۱۴۲ قانون مالیات‌های مستقیم به قوت خود باقی ماند.»

علی‌اصغر موسسان با اعلام این خبر گفت: «بر اساس ماده ۱۴۲ قانون مالیات‌های مستقیم، درآمد کارگاه‌های فرش دستباف و صنایع دستی و شرکت‌های تعاونی اتحادیه‌های تولیدی مربوطه از پرداخت مالیات، معاف هستند.» سال گذشته اخباری برآمون احتمال حذف برخی معافیت‌های مالیاتی از جمله معافیت تولیدکنندگان صنایع دستی مطرح شده بود. کلی بودن معافیت‌های مالیاتی و نبود تعریف مشخص از مشاغل هنری باعث شده است تا علاوه بر هنرمندان فعال در بخش‌هایی مانند «صنایع دستی» که باعث زنده نگه داشتن هنرهای سنتی می‌شوند، برخی سلب‌رئی‌ها نیز از چنین معافیتی استفاده کرده و تا به حال مالیاتی بابت در یافتی‌های میلیاردی خود نداشته‌اند!

📖 نما حسین کشتکار



## غربت قهرمان‌های ملی در میان عشق‌های مثلثی

رئیسعلی دلاوری با سریال «دلبران تنگستان» شناخته می‌شود

و این قدرت رسانه را در زنده نگه داشتن روحیه ملی و استعمارستیزی نشان می‌دهد



قهرمانان مبارزه با استعمار سهم کوچکی از توليدات تلویزیونی دارند، حتی سیا وجود اینکه داستان پر فراز و نشیب زندگی آنها می‌تواند دستمایه تولید مجموعه‌های نمایش خانگی شود، توليدات عرضه شده در آن فضا اغلب داستان‌های ضد خانواده را تشکیل می‌دهد که تماشاچی آنها حتی برای پر کردن اوقات فراغت نیز مناسب نیست، ۱۲شهر یور ماه، سالروز شهادت رئیسعلی دلاوری است؛ دلبر مردی که در حیوخه جنگ جهانی اول، در مقابل حجم استعمار انگلیس ایستاد و مبارزه و جان خود را در راه آزادی وطن فدا کرد. نام رئیسعلی برای مردم ایران با نام سریال «دلبران تنگستان» گره خورده است؛ یکی از معدود آثار ساخته شده در تلویزیون پیش از انقلاب که به دلیل روح استعمارستیزی حاکم بر آن، بعد از پیروزی انقلاب نیز بارها از شبکه‌های مختلف پخش شده است. دلبران تنگستان، مهم‌ترین اثر تلویزیونی مرحوم همایون شهناز است؛ کاری که نمی‌شود برای آن تاریخ صرفی در نظر گرفت. «اولین بخش سریال دلبران تنگستان به اسفندماه سال ۱۳۵۳ بر می‌گردد که تا بهار سال بعدش ادامه داشت. شهناز برای انتخاب بازیگر نقش رئیسعلی دلاوری خیلی تحقیق کرد، چون می‌خواست بازیگری انتخاب کند که کمتر دیده شده بود. در واقع زنده‌یاد شهناز در مصاحبه‌هایش گفته بود که می‌خواهد بازیگر نقش دلاوری در کنار بازیگران شناخته شده سریال خوش بدرخشد، به همین دلیل بعد از مدت‌ها تحقیق به انتخاب محمود جوهری رسید که بازی در این سریال بستر خوبی برای این بازیگر فراهم کرد و او هم قدر این موقعیت را دانست.»

«سریال دلبران تنگستان تصویر گر مستندی از استعمار انگلیسی‌ها نسبت به ایران است و نشان می‌دهد مبارزان ایرانی چگونه غیور مردانه در مقابل آنها می‌ایستند. شهناز به زیبایی مقطعی از تاریخ ایران را به تصویر کشید. او در اما تیزه کردن مستندات تاریخی ایران نشان داد اگر نویسندگان بخواهند می‌توانند واقعیت‌های تاریخی و آنچه کشورهایی همچون انگلیس و آمریکا بر سر ایران آورده‌اند را با زبان نمایش به تصویر بکشند.» تولید آثاری مانند «دلبران تنگستان» از دو جهت شایان اهمیت است؛ ابتدا زنده نگه داشتن یاد و خاطره شهناز و ملی و دوم انتقال فرهنگ مقاومت و استعمارستیزی از نسلی به نسل بعد، اتفاقی که در سال‌های اخیر کمتر دیده شده به آن پرداخته شود، برای مثال از زمان پخش اولین قسمت از سریال «شوق پرواز»، بیش از ۹سال می‌گذرد و پس از آن دیگر راه‌حلی منطقی‌تر به نظر می‌رسد.

### تغییر مسیر «هم‌رفیق» از ارشاد به سمت «ساترا»

شهاب حسینی برای هم‌رفیق از ساترا مجوز می‌گیرد

■ **هادی عسگری**

شهاب حسینی کارگردان مجموعه تر کبیبی «هم‌رفیق» برای پخشش در فضای مجازی از «ساترا» در خواست مجوز کرد، پیش از این صداوسیما مخالفت خود را با صدور مجوز این برنامه از سوی ارشاد اعلام کرده بود.

چند روز بعد از آغاز درگیری لفظی میان صداوسیما و سازمان سینمایی برای صدور مجوزهای برنامه‌های اینترنتی، روابط عمومی برنامه «هم‌رفیق» از درخواست این برنامه از «ساترا» برای صدور مجوز خبر داد و تأکید کرد: «از آنجا که طبق قانون مجوز فعالیت رسانه‌های صوت و تصویر مثل نماوا، فیلموو و هر برنامه‌ای که قرار است از این رسانه‌ها منتشر شود از ساترا باید اخذ شود، از همین رو ما مسیر درخواست مجوز برنامه هم‌رفیق را از ساترا طی کرده و در حال انجام مراحل اداری هستیم.»

«هم‌رفیق» عنوان برنامه‌ای ترکیبی است که قرار است به کارگردانی شهاب حسینی برای پخش در «وی‌اودی»ها و فضای مجازی تولید شود. پیش‌تر اعلام شده بود این بازیگری می‌خواهد در صداوسیما برنامه‌ای داشته باشد، ولی مشخص شد که «هم‌رفیق» برای پخش در فضای مجازی ساخته خواهد شد. سازمان سینمایی به این برنامه ترکیبی مجوز داد و همین کار باعث شد تا «ساترا» با انتشار یک بیانیه تند، مسئولیت صدور مجوز برای پخش صوت و تصویر در فضای مجازی را در انحصار خود اعلام کند. در آن بیانیه تأکید شده بود: «همانگونه که پیش از این بیان شده است، صدور در فضای مجازی برنامه‌های ترکیبی و توليدات تلویزیونی برای انتشار در رسانه‌های صوت و تصویر، تنها در صلاحیت این



سازمان است، لذا بدیهی است پخش هر کدام از این برنامه‌ها در رسانه‌های صوت و تصویر در فضای مجازی منوط به اخذ مجوز اشاره شده بوده و فقدان این مجوز مانع از انتشار در پلت‌فرم‌های صوت و تصویر کشور خواهد شد. این بیانیه سرآغاز جنگ لفظی میان سازمان سینمایی و «ساترا» شد. مصاحبه‌های سیدمهدی طباطبایی‌نژاد که در آن بر حق قانونی وزارت ارشاد بر صدور و نظارت بر محتوای شبکه نمایش خانگی تأکید شده بود، باعث شد حتی مجلس نیز به هواداری از صداوسیما وارد عمل شود و طرحی را برای تصویب قانون برای تقویض اختیار صدور مجوز انتشار صوت و تصویر فراگیر در فضای مجازی به «ساترا» مطرح کند. اکنون با درخواستی که «هم‌رفیق» به «ساترا» داده است، عملاً یکی از مهره‌های اصلی و تعیین‌کننده به نفع صداوسیما حرکت کرده است و می‌توان این حرکت را به نوعی موفقیت صداوسیما برای خلع بد از وزارت ارشاد در تسلط بر توليدات شبکه نمایش خانگی و به طور کل فضای مجازی دانست.